

Tekst en foto's Harja Blok

Lid van de redactieraad RCC K&L

Peter Uges neemt afscheid van de koudewereld

"De houding van de bouw- en installatiewereld inzake vernieuwingen heeft mij verbaasd en teleurgesteld. De meeste bedrijven zijn erg conservatief en dat is funest. Ze kunnen prima uitleggen waarom ze iets niet gaan doen in plaats van dat zij de mogelijkheden die de hedendaagse techniek biedt toepassen. Ze zeggen 'ja' maar doen 'nee', terwijl vriend en minder vriend weet dat energiebesparing een verplichting is. We zitten aan het plafond!"

Peter toont de oorkonde aan de KNVvK-leden - Jaarvergadering 2011, Ede, 19 mei 2011.

Deze recente uitspraak uit de mond van de ras-optimist Peter G. H. Uges is welhaast uniek. De scheidende koudetechnicus heeft jarenlang laten zien dat 'in der minne' meestal beter werkt dan een confrontatie. Als hij dan zo expliciet zijn mening te berde brengt, dan zit het onderwerp hem hoog. Een loopbaan van bijna een halve eeuw geeft extra momentum aan zijn woorden.

Tijdens de jongste jaarvergadering van de KNVvK nam Peter Uges, voor velen een boegbeeld van de koude-techniek, na bijna vijftig jaren formeel afscheid. Het bestuur van de KNVvK, waar Peter zelf langdurig deel van heeft uitgemaakt, aarzelde niet en benoemde hem staande de vergadering tot erelid van de KNVvK. Voorzitter

Eric Hoogendoorn overhandigde hem de bijbehorende oorkonde en Prof. Henk van der Ree hield een hoogst originele afscheidsrede.

Koopvaardij

De loopbaan van Peter (P.G.H.) Uges is lang en kleurrijk. Peter begon, zoals zovele koudetechnici van zijn generatie, zijn carrière bij de koopvaardij. Na zijn opleiding als werktuigkundige monsterde de uit een Arnhemse apothekersgezin afkomstige Uges aan bij de Nederlandse koopvaardij. Zes jaren verbleef hij in het Verre Oosten op vrachtschepen van de Koninklijke Paketvaart Maatschappij en de Koninklijke Java-China-Paketvaart Lijnen. Dat was in de roerige tijd rond en na de overdracht van Nieuw Guinea.

Een angstig avontuur is hem altijd bijgebleven. Peter was vierde werktuigkundige aan boord van het KJCPL-schip 'MS Van Noort' dat in 1967 voor de kust van Sydney betrokken raakte bij de scheepsramp van de dredger 'Atlas', waarbij vier opvarenden werden gered. De redding kwam voor dertien anderen echter te laat en de 'Van Noort' kon zelf amper het vege lijf redden. Het maakte grote indruk op de jonge Uges.

In 1968 nam Peter afscheid van de zee en het Verre Oosten. De daarop volgende twintig jaar was hij werkzaam als koudetechnicus bij diverse bedrijven. Hij is een van de Nederlandse koudetechnici die de ongeschreven wet van die tijd bevestigt: 'Als je niet in dienst bent geweest bij Grasso of

Peter tijdens een themadag in De Scheg te Deventer (2009).

Boven:
PGH Uges
aandachtig
luisterend
tijdens de
Capita Selecta
III, TU Delft,
17 maart 2008.

Grenco, dan tel je als technicus niet echt mee!' Naast Grenco was hij werkzaam bij Fläkt, Van Oosterhout en Mueller Europa.

Redacteur

Op aanraden van professor A. Stolk – de koudetechniek had toen nog een volwaardige leerstoel aan de Technische Universiteit van Delft – werd Peter Uges in 1988 benoemd als hoofdredacteur van dit tijdschrift. Het maandblad was destijds ondergebracht bij Uitgeverij Noordervliet en Uges werd verantwoordelijk voor de bladen Koeltechniek (het huidige RCC-Koude & Luchtbehandeling) en Klimaatbeheersing (TVVL). Na de overstap van Koeltechniek naar uitgeverij Standex verhuisde Peter mee en het maandblad kreeg toen zijn huidige naam. Hij was als hoofdredacteur werkzaam tot 1993, waarna Harja Blok zijn taak overnam. Peter bleef tijdens het functioneren van Blok (tot 2008) verbonden aan het blad als adviseur en was daarin bijzonder actief, want het wel en wee van het blad en de koudewereld ging en gaat hem aan het hart.

Het secretariaat van de KNVvK – toen nog NVvK – was tot aan 1993 ondergebracht bij diverse organisaties, zoals TNO, het Sprenger-Instituut en Uitgeverij Standex. Toen Peter Uges zijn hoofdredacteurschap overdroeg

aan zijn opvolger besloot de NVvK een eigen secretariaat op te richten en Uges werd verzocht dat secretariaat te verzorgen. Daarmee kreeg hij de leiding van het eerste secretariaat van de vereniging in Deventer. Vanaf 1994 werd Peter daarbij geassisteerd door Frans Kapsenberg. Een jaar later verhuisde het secretariaat naar Apeldoorn totdat het uiteindelijk in Ede, met Gerard Vos als directeur, tot op de dag van vandaag gevestigd is. Frans Kapsenberg was ondanks ernstige medische beperkingen al die jaren verbonden aan het secretariaat.

Koudetechnisch Centrum

Peter deed het secretariaat in deeltijd en begon in 1993 daarnaast een eigen onderneming: 'Het Koudetechnisch Centrum', gevestigd in Deventer en later in Apeldoorn. Het centrum richtte zich vooral op advies en bemiddeling. Rond de eeuwwisseling is het opgegaan in Volair Holding Amsterdam BV, een op R&D gespecialiseerde onderneming, waarin ook pleegzoon Mike Dijkstra actief is. Peter raakte met dit bedrijf betrokken bij de ontwikkeling van de dauwpuntkoeling. In 2004 ontving hij – tezamen met een andere onderneming – voor zijn vernieuwende ontwikkelingen de Europese 'Asercom Energy Efficiency Award 2004'.

In 2005 kwam StatiqCooling BV in

beeld, gebaseerd op de door Dijkstra en Uges ontwikkelde 'Statische Indirect werkende Dauwpuntkoeling', waarbij kunststofspecialist Jan Gerritsen zich aansloot. Thans richt het bedrijf en dus ook Peter Uges zich volledig op de ontwikkeling en productie van kunststof verdampingskoelers met water als koudemiddel.

Vereniging

De scheidende koeltechnicus is echter bij velen vooral bekend door zijn immateriële activiteiten. De kennis van Peter inzake het verenigingsleven binnen en rond de koudewereld is legendarisch. Er kan geen bestuurslid genoemd worden of Peter weet de meest gedetailleerde informatie over het corpus delicti te verstrekken: Werk, woning, gezin, uitspraken, liefhebberijen en exotische anecdotes – niets bleef voor Peter verborgen. Dat kwam hem goed van pas in de jaren dat hij lid was van de redactieraad van dit tijdschrift en tijdens zijn lidmaatschap van de NVvK-Themadagcommissie. Het netwerk van Peter was verbazend uitgebreid en fijnmazig. De lijst in willekeurig volgorde van zijn niet-commerciële werkzaamheden is veelzeggend:

- Voorzitter KNVvK-commissie 'Verdampingskoeling en EPN' (normatieve bijdrage NEN 7120 in 2010);
- Secretaris van de 'Begeleidingscommissie van de KNVvK-erkenning-regeling voor Keuringsinstanties van Ammoniak-koelinstallaties'; na de invoering van de PED overgenomen door het Ministerie van SZW. Bijzonder was de publicatie van deze tijdelijke regeling in de Staatscourant, zonder dat sprake was van een wettelijk kader;

Erik Hoogendoorn overhandigt de scheidende Uges de oorkonde, behorend bij het erelidmaatschap van de KNVvK – Jaarvergadering 2011, Ede, 19 mei 2011.

- Lid van de werkgroep 'PLaNK' (Platform Natuurlijke Koudemiddelen);
- Secretaris van de 'KNVvK-commissie voor Brandbare Koudemiddelen' (NPR 7600);
- Voorzitter van de 'Commissie Implementatie PED in de Koeltechniek, Airconditioning en bij Warmtepompen';
- Lid en later secretaris van de Commissie 341094 van het Ned. Normalisatie-instituut 'Koelinstallaties en Warmtepompen';
- Lid van de VNO/NCW-commissie SEVESO II (externe veiligheid);
- Lid van de Branche Werkgroep Technische eisen;
- Lid van de door de toenmalige staatssecretaris Rutte van SZW ingestelde klankbordgroep: 'Relatie organisatie / onderhoud en veiligheid in de chemische industrie';
- Betrokken bij de oprichting van de Raad voor de Koude en tot en met 2007 adviseur van deze Raad;
- Lid van de Commissie Ammoniak van de Adviesraad Gevaarlijke Stoffen (AGS);
- Tot en met 2007 voorzitter van de Ammoniakkerngroep en Klankbordgroep belast met de herziening van de PGS 13 (voorheen CPR-13): de regelgeving op het gebied van NH₃;
- Tot mei 2011 vice-voorzitter van de KNVvK.

Vragenderveen

Naast deze uitputtende lijst van bezigheden vond Peter nog tijd voor diverse andere functies binnen en buiten de koudewereld. Zo was hij samen met de beide bewindvoerders lid van het

interim managementteam tijdens het faillissement van Mueler Europe in 1987; op basis van zijn ideeën maakte het bedrijf een jaar later een doorstart; Hij was tot aan het begin van de jaren tachtig bestuurlijk actief op politiek gebied. Ook is hij oud-raadslid van de gemeente Lichtenvoorde en oud-bestuurslid van de woningbouwvereniging te Wijk bij Duurstede. Een vrolijke noot in zijn bestaan vormde tot voor enige jaren het penningmeesterschap van de P. G. Wodehouse-Society. De activiteit waar hij uiteindelijk het langst doende mee is geweest betreft zijn loopbaan als onbezoldigd natuurgids in het natuureservaat 'Het Vragenderveen' – een levend hoogveengebied tussen Winterswijk en Lichtenvoorde. Hij heeft tussen 1976 en 2010 die functie met veel overtuiging en enthousiasme uitgeoefend. Vele vrienden en kennissen van Peter Uges bewaren aan de excursies onder zijn leiding zompige doch onuitwisbare herinneringen.

Vernieuwing

Wat nu heeft de beminlijke Peter Uges gedreven tot zulke boude uitspraken als die waar dit artikelen mee begon? Dat kwam naar aanleiding van een gesprek over de laatste jaren van zijn werkzaam leven.

Wat heeft Peter als de meest belangrijke ontwikkeling ervaren in het afgelopen decennium?

„Dat zijn de ontwikkelingen geweest rond diverse normen die de koudetechniek raken. In het begin was de NVvK daar nauw bij betrokken maar van overheidswege werd de band al

losser gemaakt. De normaliseringswereld werd volledig gecommercialiseerd en voor wat voorheen door het bedrijfsleven vrij te verkrijgen was, moest nu stevig voor betaald worden. Dat gaf wrijving, hoewel het in het begin nogal meeviel, ook al omdat binnen het netwerk de contacten tussen dezelfde personen gehandhaafd bleven. Na verloop van tijd werden de betrekkingen al formeler en de vereniging kreeg steeds minder invloed op de gang van zaken. Zo hadden we in 2007 nog contact met het ministerie over vernieuwingen. Dat overleg was weliswaar stroef, maar het was overleg.

De norm werd echter gepubliceerd voordat de vereniging het wist. Over het onderwerp 'vernieuwingen' waar zo uitvoerig over gecorrespondeerd was, bleek niets vermeld te zijn. Ook rond de warmtepompen ging het niet zoals het moest. De overheid ging uit van een COP van 4 terwijl iedere technicus weet dat in de praktijk een COP van circa 2,25 de werkelijkheid is. Toch wordt die overtrokken COP nog overal vermeld.

Gelukkig werden de contacten naderhand weer positiever. Het overleg met de normcommissie kwam weer op gang en dat resulteerde in een 'normatieve aanvulling'.

Wat we ervan geleerd hebben? Dat je als vereniging bijzonder alert moet blijven. Als je goede argumenten en onderbouwd cijfermateriaal aandraagt, kun je bij de overheid veel bereiken. Onze KNVvK heeft een belangrijke taak in deze. Er moeten bestuursleden zijn die voortdurend aan de bel blijven trekken!"

Zijn ervaringen rond de betrekkingen met de overheid en het bedrijfsleven hebben bij Peter geresulteerd in een tamelijk uitgesproken mening over de gang van zaken binnen de koudetechnische bedrijven. Die trage ontwikkelingen en veranderingen, het slechts mondjesmaat accepteren van nieuwe technieken en methodes – de scheidende functionaris komt er goed van 'op stoom' en dat resulteerde dus in de uitspraak aan het begin van dit artikel. Want na praktisch een halve eeuw koudetechniek is de visie van Peter G. H. Uges nog springlevend: 'Blijf vernieuwen!'